

119 - الثالثُ: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةً بَعْدَ أَنْ تَرَكْتُ عَلَيْهِ {إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ} إِلَّا يُقُولُ فِيهَا: «سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي». مُتَّقِقٌ عَلَيْهِ. [خ 4967، م 484/219].

وَفِي رِوَايَةِ «الصَّحِيحَيْنِ» عَنْهَا: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يُقُولَ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي» يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ. [خ 817، م 484].

مَعْنَى: «يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ» أَيْ: يَعْمَلُ مَا أُمِرَ بِهِ فِي الْقُرْآنِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: {فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَعْفِرْ}. .

وَفِي رِوَايَةِ لِمُسْلِمٍ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يُقُولَ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ: «سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ». قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ مَا هَذَا الْكَلِمَاتُ الَّتِي أَرَاكَ أَحَدَثَتْهَا تَقْوُلُهَا؟ قَالَ: «جَعَلْتُ لِي عَلَامَةً فِي أُمَّتِي، إِذَا رَأَيْتُهَا قُلْتُهَا {إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ} إِلَى آخِرِ السُّورَةِ». [م 484/218]

وَفِي رِوَايَةِ لَهُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ مِنْ قَوْلِ: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ». قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَاكَ تُكْثِرُ مِنْ قَوْلِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ؟ فَقَالَ: «أَحْبَرَنِي رَبِّي أَيِّ سَارَى عَلَامَةً فِي أُمَّتِي، فَإِذَا رَأَيْتُهَا أَكْثَرُ مِنْ قَوْلِ: سُبْحَانَ

اللَّهُ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَعْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ؛ فَقَدْ رَأَيْتُهَا: {إِذَا جَاءَ نَصْرٌ اللَّهُ وَالْفَتْحُ} فَتْحٌ مَّكَّةَ، {وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا، فَسَيَّخَ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرَةً لِّإِنَّهُ كَانَ تَوَابًا}. [484/220]

119. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзларига **«Вақтики, Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ келса»**^[1] нозил қилингандан сўнг бирорта намозларини **«Субҳаанака Робанаа ва биҳамдик. Аллооҳуммағfir лии»**, демай ўқимадилар».*

* Дуонинг маъноси: **«Роббимиз! Сени ҳамдинг ила поклайман. Аллоҳим! Мени мағфират қил!»**

Муттафақун алайҳ.

«Саҳиҳайн»да келган бошқа бир ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Қуръонни таъвил қиласроқ, рукуъ ва саждаларида: **«Субҳаанакаллооҳумма, Робанаа ва биҳамдик. Аллооҳуммағfir лии»**, деб кўп айтар эдилар».

Ином Муслимнинг бир ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам вафотларидан олдин **«Субҳаанака ва биҳамдика, астағфирука ва атуубу илайка»**ни кўп айтадиган бўлиб қолдилар. «Эй Аллоҳнинг Расули! Сиз айта бошлаган ушбу калималар нима?» дедим. У зот шундай дедилар: **«Умматимда менга бир аломат қилинди, қачон шуни кўрсам, уларни айтипман: «Аллоҳнинг нусрати ва фатҳи келса...»**^[2] деб суранинг охиригача ўқидилар.

* Маъноси: **«Ҳамдинг ила Сени поклаб ёд этаман, Сендан мағфират сўрайман ва Сенга тавба қиласман».**

Ином Муслимнинг бошқа яна бир ривоятида:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам «**Субҳаанالлоҳи ва биҳамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ**», деб кўп айтардилар. Мен: «Эй Аллоҳнинг Расули, «**Субҳаанالлоҳи ва биҳамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ**» деб кўп айтяпсиз-а?» дедим. У зот шундай дедилар: «**Роббим тез орада умматимда бир аломат кўришимни хабар қилди.** Қачон ўшани кўрсам, «**Субҳаанالлоҳи ва биҳамдиҳи, астағфируллоҳа ва атуубу илайҳ**»ни кўп айтаман. Дарҳақиқат, мен уни кўрдим: «**Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ - Макка фатҳи - келса ва одамларнинг Аллоҳнинг динига тўп-тўп бўлиб кирганини кўрсанг, Роббингга ҳамд ила тасбех айт ва Ундан мағфират сўра.** Албатта, У тавбаларни кўплаб қабул этувчиdir».^[3]

* Маъноси: «**Аллоҳни ҳамди ила поклаб ёд этаман, Аллоҳга истиғфор айтаман ва У Зотга тавба қиласман!**»

Шарҳ: «Куръонни таъвил қиласорқ», деганда Қуръони Карим оятини амалда кўрсатиш, акс эттириш назарда тутилган. Бу ерда Наср сураси, 3-оятидаги «**Бас, Роббингни ҳамд ила поклаб ёд эт ва Ундан мағфират сўра**», деган буйруқни амалга ошириш тушунилади.

Аллоҳ таоло Наср сурасида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга «**Аллоҳнинг нусрати ва фатҳ келиб, одамларнинг динга тўп-тўп бўлиб кираётганини кўрсанг, Роббингга ҳамду тасбех ва истиғфор айт**», деб буюради. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳаётларининг сўнгида ана шу башоратнинг рўёбга чиққанини кўриб, тасбех ва ҳамлар айта бошлаганлар.

^[1] Наср сураси, 1-оят.

^[2] Наср сураси, 1-оят.

^[3] Наср сураси, 1 – 3-оятлар.

Манба: hadis.islom.uz

